

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2742/2022
03.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Миросављевић, председника већа, Надежде Видић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Анђелко Лежајић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Виши суд у Београду Посебно одељење, чији је законски заступник Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5321/20 од 03.12.2021. године, у седници одржаној 03.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5321/20 од 03.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1678/16 од 18.06.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор пресуђене ствари. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати 5.602.500,00 динара са законском затезном каматом од 06.02.2013. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 60.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5321/20 од 03.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накну трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка пропуста из члана 374 став 2 тачка 6., 8., 10. и 11. ЗПП, нити је дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба ЗПП, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Окружног суда у Београду Посебно одељење Кп 14/06 (Кпо1 број 66/10) од 11.11.2009. године тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. и 4. КЗ у саизвршилаштву, одбијена је оптужба да је извршио кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 2. у вези става 1. КЗ и одлучено да трошкови кривичног поступка који се односе на ослобађајући и одбијајући део пресуде падају на терет буџетских средстава применом члана 197. ЗКП. Наведена пресуда, у односу на овде тужиоца, је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду КжПо1 21/10 од 18.11.2011. године, исправљеном решењем истог суда од 05.06.2012. године. Пресуду Апелационог суда у Београду КжПо1 21/10 од 18.11.2011. године тужилац је примио 07.06.2012. године, а његов тадашњи бранилац у том кривичном поступку 05.07.2012. године. Поднеском од 06.02.2013. године тужилац се преко пуномоћника из реда адвоката обратио Вишем суду у Београду - Посебном одељењу са захтевом за накнаду нужних трошкова кривичног поступка. Решењем Вишег суда у Београду - Посебно одељење Кпо1 број 66/10 од 08.04.2013. године наведени захтев тужиоца је одбачен као неблаговремен, имајући у виду да је чланом 262. ЗКП прописано да се подаци о висини трошкова и захтев за њихову накнаду могу поднети најкасније у року од једне године од дана правноснажности пресуде или решења из става 1. тог члана. Решењем истог суда Кпо1 66/10-Квпо1 број 393/13 од 23.05.2013. године одбијена је жалба тужиоца и потврђено решење од 08.04.2013. године, са образложењем да је пресуда Окружног суда у Београду - Посебно одељење Кп 14/06 (Кпо1 број 66/10) од 11.11.2009. године постала правноснажна доношењем пресуде Апелационог суда у Београду Кжпо1 број 21/10 од 18.11.2011. године и да је тужилац преко свог браниоца захтев за накнаду трошкова поднео 06.02.2013. године, након истека једногодишњег рока од правноснажности пресуде. Поднеском од 03.02.2016. године тужилац се обратио Државном правобранилаштву ради мирног решења спора, али на наведен предлог није одговорено. Вештачењем је утврђено да висина неисплаћене накнаде трошкова кривичног поступка по основу ангажовања браниоца износи 5.602.500,00 динара са каматом по пропорционалној методи почевши од 06.02.2013. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одлучили одбијањем тужбеног захтева, уз основан закључак да у конкретном случају нема незаконитог и неправилног рада у смислу члана 172 Закона о облигационим односима, па тиме ни обавезе тужене на накнаду штете тужиоцу по том основу, јер је тужилац захтев за накнаду трошкова кривичног поступка поднео након истека преклузивног рока од једне године из члана 262 у вези члана 265. став 6. ЗКП, услед чега је изгубио право да захтева накнаду тих трошкова.

Ревизијом се неосновано указује на погрешну примену материјалног права. Наиме, Законик о кривичном поступку - ЗКП ("Сл. гласнику РС", бр. 72/2011) који се примењује у конкретном случају, у одељку којим регулише трошкове кривичног

поступка, чланом 262. између осталог прописује да ће се у свакој пресуди или решењу које одговара пресуди одлучити ко сноси трошкове поступка и колико они износе, да ако недостају подаци о висини трошкова, посебно решење о висини трошкова донеће председник већа или судија појединац када се ти подаци прибаве, али и да се подаци о висини трошкова и захтев за њихову накнаду могу поднети најкасније у року од једне године од дана правноснажности пресуде или решења из става 1. овог члана. Накнада трошкова из буџетских средстава регулисана је чланом 265 истог Законика који прописује да кад се обустави кривични поступак или се оптужба одбије или се окривљени ослободи од оптужбе, изрећи ће се у решењу, односно пресуди да трошкови кривичног поступка из члана 261. став 2. тач. 1) до 6) овог законика, нужни издаци окривљеног и нужни издаци и награда браниоца и пуномоћника (члан 103. став 3.), као и награда вештака и стручног саветника, падају на терет буџетских средстава суда (став први), док ако захтев за накнаду нужних издатака и награде из става 1. тог члана не буде усвојен или суд о њему не донесе одлуку у року од три месеца од дана подношења захтева, окривљени и бранилац имају право да потраживања остварују у парничном поступку против Републике Србије (став шести).

У смислу цитираних законских одредаба ЗКП следи да је рок из члана 262. ЗКП објективан рок чији се почетак и ток везује за правноснажност одлуке из члана 265. став 1. ЗКП, као и да је реч о року који има карактер материјалног преклузивног рока, јер се његовим пропуштањем губи право које је требало да буде предмет заштите (с тим да због преклузивног карактера овог рока нема његовог прекида ни застоја). То значи да протеком тог рока престаје право овлашћеног лица на накнаду трошкова кривичног поступка, па се заштита права из члана 262. ЗКП може оставрити само ако захтев за накнаду трошкова кривичног поступка буде поднет у току трајања рока од годину дана од правноснажност одлуке из члана 265. став 1. ЗКП.

Имајући у виду изнето, по оцени Врховног суда у конкретном случају нема незаконитог и неправилног рада као штетне радње у смислу члана 172. став 1. ЗОО у вези члана 262 у вези члана 265. став 6. ЗКП, с обзиром да је тужилац изгубио право да захтева накнаду трошкова кривичног поступка јер је захтев за њихову накнаду поднео по протеку преклузивног рока од једне године. Ово с тога јер је, како то правилно закључују и нижестепени судови, првостепена ослобађајућа и одбијајућа кривична пресуда према тужиоцу као оптуженом постала правноснажана 18.11.2011. године (даном доношења другостепене кривичне пресуде), од када је почео да тече преклузивни рок за тужиоца из члана 262. ЗКП, који је истекао 18.11.2012. године, а да је тужилац захтев за накнаду трошкова кривичног поступка поднео тек 06.02.2013. године.

С тим у вези, код утврђења да је наведена другостепена кривична пресуда достављена тужиоцу 07.06.2012. године, а његовом браниоцу 05.07.2012. године и да је рок за подношење захтева за накнаду трошкова кривичног поступка према тужиоцу истекао 18.11.2012. године, правилно су нижестепени судови закључили да је тужилац од момента сазнања за правноснажност имао могућности да благовремено поднесе захтев и да то ипак није учинио (чиме је сам скривио наступање преклузије). Код таквог стања следи да је штета за тужиоца је настала као искључива последица његовог пасивног држања, па су без утицаја наводи ревизије да је моменат доствљања другостепене пресуде кривичног суда погодовао и допринео ускраћивању вршења права тужиоца из члана 262. ЗКП у року од годину дана, као и да је тиме на штету

тужиоца као странке незаконито суспендована примена одредаба ЗКП о достављању, због чега је тужилац преклудиран у вршењу права из члана 262. ЗКП.

Како, с обзиром на наведено, у радњама тужене нема незаконитог и неправилног поступања у смислу члана 172. ЗОО, нити узрочне веза између поступања тужене и штете тужиоца коју у овом поступку потражује, па тиме ни одговорности државе у овој правној ствари, нижестепени пресудама је тужбени захтев одбијен као неоснован правилном применом материјалног права.

Неосновано је и указивања ревизије на погрешно примењен члан 60. став 1. Закона о Уставном суду у односу на правно дејство одлуке Уставног суда Иуз 134/2019 од 04.02.2021. године, којом је оглашен неуставном члан 262. став 2. ЗКП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14 и 35/19) у делу који гласи: „Подаци о висини трошкова и захтева за њихову накнаду могу се поднети најкасније у року од једне године од дана правноснажности пресуде или решења из става 1. овог члана.“. Ово стога јер је наведена законска одредба, сагласно становишту другостепеног суда, престала да важи почев од 24.03.2021. године (од дана објављивања одлуке Уставног суда Иуз 134/2019 од 04.02.2021. године у "Сл. гласнику РС" број 27) на основу члана 7 став 1 и 49. тада важећег Закона о Уставном суду („Сл. гласник РС", бр. 109/2007 и 99/2011) и члана 168 Устава РС, док је у складу са утврђеним чињеничним стањем, примена наведене одредбе закона, у погледу оцене благовремености поднетог захтева тужиоца за накнаду трошкова кривичног поступка у оквиру прописаног преклузивног рока, везана за период 2013. године, када је била на снази (о чему је тада правноснажно и решено).

Осталим наводима ревизије се кроз указивање на погрешну примену материјалног права заправо оспорава утврђено чињенично стање, из којих разлога се ревизија не може изјавити, па су исти оцењени као неосновани и без утицаја на другачије одлучивање.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Драгана Миросављевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић